

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7137/2545

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) โจทก์ กองมรดกของนายวิชัย เจริญวิทย์ กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 148, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 153, พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 153

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์ฟ้อง ว. และจำเลยที่ 2 กับพวกให้ล้มละลายในคดีก่อน โดยอาศัยมูลหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงิน แต่ ว. และจำเลยที่ 2 สามารถแสดงหลักฐานให้ศาลเห็นว่าตนมีทรัพย์สินเพียงพอชำระหนี้ให้โจทก์ได้ ศาลจึงพิพากษายกฟ้อง คดีถึงที่สุด โจทก์ก็นำมูลหนี้เดิมมาฟ้อง ว. และจำเลยที่ 2 กับพวก เป็นคดีแพ่งให้ชำระหนี้อีก ซึ่งศาลพิพากษาให้ ว. และจำเลยที่ 2 กับพวกชำระหนี้แก่โจทก์ หลังจากนั้นโจทก์ก็นำมูลหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่งดังกล่าวมาฟ้องเป็นคดีนี้ จะเห็นได้ว่ามูลหนี้ตามคำพิพากษาที่โจทก์นำมาฟ้องให้จัดการทรัพย์สินมรดกของ ว. และจำเลยที่ 2 ล้มละลายในคดีนี้เป็นหนี้ที่สืบเนื่องมาจากมูลหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงินที่โจทก์นำไปฟ้องให้ ว. และจำเลยที่ 2 ล้มละลายในคดีแรกมาแล้ว อันเป็นประเด็นอย่างเดียวกันว่า ว. และจำเลยที่ 2 มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือไม่ จึงเป็นการรื้อรื้อฟ้องกันอีกในประเด็นที่วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 148วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 153

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า นายวิชัย เจริญวิทย์ และจำเลยที่ 2 เป็นลูกหนี้โจทก์ตามคำพิพากษาคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 1938/2538 ของศาลจังหวัดมีนบุรี โจทก์ขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีแล้ว แต่นายวิชัยและจำเลยที่ 2 ไม่มีทรัพย์สินอย่างหนึ่งอย่างใดที่จะพึงยึดมาชำระหนี้ได้ คิดถึงวันฟ้องเป็นหนี้ต้นเงิน ดอกเบี้ย และค่าฤชาธรรมเนียมรวม 1,557,686.54 บาท จำเลยที่ 2 หลบไปหรือไปเสียจากเคหสถานที่เคยอยู่ หรือซ่อนตัวอยู่ในเคหสถานเพื่อประวิงการชำระหนี้ ต้องด้วยข้อสันนิษฐานตามกฎหมายว่ามีหนี้สินล้นพ้นตัว นายวิชัยถึงแก่ความตายแล้วซึ่งหากนายวิชัยยังมีชีวิตอยู่ โจทก์อาจฟ้องให้ล้มละลายได้ ขอให้คำพิพากษาให้จัดการทรัพย์สินมรดกของนายวิชัย เจริญวิทย์ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 กับมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ 2 เด็ดขาดและพิพากษาให้จำเลยที่ 2 เป็นบุคคลล้มละลาย จำเลยที่ 2 ในฐานะทายาทโดยธรรมของนายวิชัยและในฐานะส่วนตัวให้การว่าขณะนายวิชัยมีชีวิตมีทรัพย์สินซึ่งเป็นสินสมรสระหว่างนายวิชัยกับนางเอียงเกี้ยว เจริญวิทย์ คือที่ดินโฉนดเลขที่ 22148 แขวงบुकโคล เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ราคาหลายล้านบาท และเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทโรงหล่อตัวพิมพ์ตงเซียม จำกัด กับมีสิทธิการเช่าอาคารจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มูลค่าหลายล้านบาท ทรัพย์สินของนายวิชัยจึงเพียงพอชำระหนี้โจทก์ได้ จำเลยที่ 2 ไม่เคยหลบหนีไปจากเคหสถานที่เคยอยู่หรือซ่อนตัวในเคหสถานเพื่อประวิงการชำระหนี้ จำเลยที่ 2 ทำงานที่บริษัทหลักทรัพย์เอกราช จำกัด ตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการหลักทรัพย์มีรายได้และทรัพย์สินต่าง ๆ หลายรายการ มิได้เป็นหนี้บุคคลอื่นอีก โจทก์เคยฟ้องนายวิชัยและจำเลยที่ 2 เป็นคดีล้มละลายตามคดีหมายเลขแดงที่ ล.104/2537 ของศาลแพ่ง ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาให้จัดการทรัพย์สินมรดกของนายวิชัย เจริญวิทย์ตาม

พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 84 และมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ 2 เด็ดขาดตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 14 ให้หักเงินจากกองทรัพย์มรดกของนายวิชัย เจริญวิทย์ และกองทรัพย์สินของจำเลยที่ 2 ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ สำหรับค่าทนายความ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนดตามที่เห็นสมควร จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีล้มละลายพิพากษากลับ ให้ยกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงในเบื้องต้นรับฟังได้ว่าโจทก์เคยฟ้องบริษัทเดอะรอสแยล เอ็นเตอร์ไพรส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด ผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินที่นำมาขายลดแก่โจทก์และนายวิชัย เจริญวิทย์ จำเลยที่ 2 กับพวกซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันต่อศาลแพ่งเป็นคดีล้มละลาย ศาลแพ่งพิพากษานายวิชัยและจำเลยที่ 2 สามารถชำระหนี้ได้และไม่เป็นบุคคลมีหนี้สินล้นพ้นตัว ให้ยกฟ้อง ตามคำพิพากษาคดีล้มละลายหมายเลขแดงที่ ล.104/2537 คดีถึงที่สุด ต่อมาโจทก์ยื่นฟ้องนายวิชัยและจำเลยที่ 2 กับพวก เป็นคดีแพ่งต่อศาลจังหวัดมีนบุรีให้ร่วมกันชำระหนี้ตามตั๋วสัญญาใช้เงิน ศาลจังหวัดมีนบุรีพิพากษาให้จำเลยดังกล่าวชำระหนี้แก่โจทก์ตามฟ้อง ตามคำพิพากษาคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 1938/2538 เอกสารหมาย จ.4 แต่จำเลยดังกล่าวไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษาให้เสร็จสิ้น และนายวิชัยถึงแก่ความตาย โจทก์จึงฟ้องคดีนี้ ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า ฟ้องโจทก์ในคดีนี้เป็นฟ้องซ้ำกับคดีล้มละลายหมายเลขแดงที่ ล.104/2537 หรือไม่ โจทก์ฎีกาสรุ้ได้ว่า โจทก์ฟ้องคดีล้มละลายตามคดีหมายเลขแดงที่ ล.104/2537 โดยอาศัยข้อสันนิษฐานว่านายวิชัยและจำเลยที่ 2 ไม่มีทรัพย์สินอย่างหนึ่งอย่างใดที่จะพึงยึดมาชำระหนี้ได้ และโจทก์ได้ทวงถามนายวิชัยและจำเลยที่ 2 ให้ชำระหนี้แล้วไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง ซึ่งมีระยะเวลาห่างกันไม่น้อยกว่า 30 วัน ตามข้อสันนิษฐานมาตรา 8(5) และ (9) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 และเมื่อหลังจากศาลจังหวัดมีนบุรีพิพากษาให้นายวิชัยและจำเลยที่ 2 กับพวกชำระหนี้ตามคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 1938/2538 แล้ว โจทก์ได้ขอหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์ของนายวิชัยและจำเลยที่ 2 แต่ไม่มีทรัพย์สินอย่างหนึ่งอย่างใดที่จะยึดมาชำระหนี้ได้จำเลยที่ 2 ยังนำเงินจำนวน 200,000 บาท ฝากที่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงไทยธนกิจจำกัด ในนามของบุตรชาย โดยผู้รับฝากออกตั๋วสัญญาใช้เงินให้และยังเคยทำบันทึกหนังสือขอชำระหนี้ถึงโจทก์ว่าไม่สามารถชำระหนี้ได้ และเมื่อโจทก์ติดตามไปยึดทรัพย์ของนายวิชัยและจำเลยที่ 2 ที่บ้าน พบว่าบ้านปิดไม่พบนายวิชัยและจำเลยที่ 2 อาศัยอยู่กรณีจึงเข้าข้อสันนิษฐานว่านายวิชัยและจำเลยที่ 2 มีหนี้สินล้นพ้นตัว โดยเป็นเหตุที่เกิดขึ้นใหม่เข้าข้อสันนิษฐานตามมาตรา 8(2)(3)(4) ข, ค, (7) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 จึงมิใช่เหตุที่ศาลเดิมได้วินิจฉัยไว้ก่อน ไม่เป็นฟ้องซ้ำนั้น เห็นว่าการที่โจทก์ฟ้องนายวิชัยและจำเลยที่ 2 กับพวกให้ล้มละลายในคดีก่อนอาศัยมูลหนี้ตามตั๋วสัญญาใช้เงิน ซึ่งนายวิชัยและจำเลยที่ 2 สามารถนำสืบพยานหลักฐานให้ศาลเห็นว่านายวิชัยและจำเลยที่ 2 มีทรัพย์สินเพียงพอชำระหนี้โจทก์ได้และไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัวอันเป็นการหักล้างข้อสันนิษฐานได้ จึงยกฟ้อง เมื่อคดีก่อนถึงที่สุด โจทก์ก็นำมูลหนี้เดิมมาฟ้องนายวิชัยและจำเลยที่ 2 กับพวก เป็นคดีแพ่งต่อศาลจังหวัดมีนบุรีให้ชำระหนี้ตามคำพิพากษาคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 1938/2538 อีก หลังจากนั้นได้นำมูลหนี้ตามคำพิพากษาคดีแพ่งดังกล่าวมาฟ้องคดีนี้ กรณีจึงเห็นได้ว่ามูลหนี้ตามคำพิพากษาที่โจทก์นำมาฟ้องให้จัดการทรัพย์มรดกของนายวิชัยและจำเลยที่ 2 ล้มละลายในคดีนี้ก็ เป็นหนี้ที่สืบเนื่องมาจากมูลหนี้ตามตั๋วสัญญาใช้เงินที่โจทก์นำไปฟ้องให้นายวิชัยและจำเลยที่ 2 ล้มละลายในคดีแรกมาแล้วนั่นเอง เมื่อประเด็นในคดีก่อนกับประเด็นในคดีหลังเป็นอย่างเดียวกันว่านายวิชัยและจำเลยที่ 2 มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือไม่ ในการวินิจฉัยประเด็น

ดังกล่าวก็อาศัยเหตุจากมูลหนี้ที่มาจากตัวสัญญาใช้เงินฉบับเดียวกัน กรณีจึงถือว่าเป็นการรื้อรอง
ฟ้องกันอีกในประเด็นที่วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง มาตรา 148 วรรคหนึ่ง ประกอบด้วยมาตรา 153 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย
พ.ศ. 2483 คดีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยข้อเท็จจริงตามฎีกาของโจทก์ข้ออื่นอีกต่อไป ที่ศาลอุทธรณ์
พิพากษายกฟ้องมานั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วยฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น" พิพากษายืน

องค์คณะ

กุลพัชร อธิธรรมวินิจ · ประมาณ ตียะไพบุลย์สิน · ขวลิท ยอดเนร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/7137/2545>